

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik minden héten egyszer szombaton, egy íven.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.	Előfizetési ár: félévre 30000 korona. Egyes szám ára 1500 kor.
--	--	--

Egyetemí tanévnyitó könyörgés.

Örökkévaló Isten, gondviselő mennyei Atyánk! Kinek létedben nincsen elmúlás, vagy a változásnak még árnyéka sem; kit az idő és tér nem korlátoz, mert aki eleve voltál, az vagy és maradsz mindörökké: Elődbe járulunk és Hozzád fohászunk gyermeki bizodalommal, tudományegyetemünk lételemének második évtizede kezdetén.

Alig arasznyi a pálya, és röpke gondolatként szállt tova az idő, amely mögöttünk van és mégis megszámlálhatatlan jótéteményekben, áldásokban és ajándékokban részeltettél minket ingyen kegyelmedből.

Tűz- és vér-kereszttség jegyében indítottad útnak az ősi anyaintézet lelkéből lelkedzett e mi nagy reményű, szép jövőjű ifjú egyetemünket, amely temérdek megpróbáltatások és viszontagságok közepett ért el idáig: létjogosultsága igazolásának újabb határvölgéig.

Ezt az előmentelt, mint szintén életünk s munkánk minden sikerét, egyedül a Te atyai gondviselésednek köszönjük, mert, ha Te nem építéd a házat, hiába dolgoznak azon annak építői, és ha Te nem őrizéd a várost, hiába vigyáz az őriző.

Hálaadással áldozunk Előtted mennyei Atyánk, hogy gyarlóságainkat szent Fiad érdemével elfedezvén, eddigi pályafutásunk tartama alatt szünetlenül velünk, mellettünk voltál segítő, alkotó erőddel és szent Lelked kegyelmével.

Dicsőítünk azokért a szellemi és erkölcsi képességekért, amelyekkel egyetemünk tudósait és tanítványait, hivatásuk betölthetése és elibök tűzött életcéljuk elérhetése végett megáldottad, úgy hogy munkájok, példájok, hatásuk és törekvésük folytán fejlődött a tudomány, terjedt a világosság, erősödött a hit és gyümölcsözött a szeretet, közelben, távolban egyaránt.

Magasztalunk irgalmasságodért, hogy érdemtelen létünkre országod polgáraiul választottál, megváltott tulajdon örökségedül fogad-

tál és szent Lelked által egységes lelki közösség élő, munkás, hivatásos tagjaiul hívtál el minket, Krisztus Urunk áldott főpásztorsága alatt.

Téged illet a hála és imádás a mi mindennapi szükségleteink kielégítéséért: egészségünkért, munkaerőnkért, békességes lakozásunkért és mindazokért az elsorolhatatlan jótéteményeidért is, amelyekkel életünk terhét elhordozhatóvá tetted, reménységünket élesztetted és Benned vetett hitünket erősítetted.

Nincs is nekünk bizodalomunk, menedékünk és oltalmunk, hanem csak egyedül Te benned, aki igazsággal és kegyelemmel teljes Istenünk és gondviselő mennyei Atyánk vagy az Úr Jézus Krisztusért.

Jövel, óh jövel hát Atyánk mostan is, itt egybeseregelt gyermekeidnek segítségére, oltalmára, vigasztalására és diadalmas bátorítására. Töltsd ki szent Lelkednek újjáteremtő, éltető és életünk végcéljához segítő erejét a mi szívünkbe lelkünkbe, hogy a Krisztus éljen mibennünk és mi is éljünk a Krisztusban.

Áraszd reánk, mint égi fényt, szent Lelked megvilágosító kegyelmét, hogy elménkkel megismerjük és lelkünkbe befogadjuk az igazságot, és az igazság megismerése következtében szabadok legyünk.

Távoztasd el tőlünk a hitelenség, tévelygés, tudatlanság s gyűlölködés átkát és ragyoglassad előttünk a világosság, a tudomány, az evangéliom tündöklő napját, hogy ne legyen közösségünk a sötétségnek gyümölcstelen cselekedeteivel, sőt inkább megértsük, s megértvén megtartsuk mindazt, ami a tökéletesedésünk elérését, az emberiség javát és szent országod megvalósulását előmozdítja.

Éreztessed szüntelen mindnyájunkkal földi és mennyei hivatásunk tudatát, hogy mindig szem előtt tartsuk és kövessük a múlt idők buzdító példaképeit, hogy felismerjük és teljesítsük keresztyéni, honfitói és emberi rendeltetésünk kötelezéseit, és sokszorosán gyarapítsuk, áldatosan gyümölcsöztessük szent Lelkednek sáfárkodásunkra bízott örök értékű talentómat.

Szellemi és erkölcsi adományaid mellett buzogtassad Atyánk az anyagi lét erőforrásait is bőségesen, hogy hathatós segédlemmel befejezhessük a hit, a tudomány, a közművelődés és emberszeretet ápolására szentelt egyetemünk építésének munkáját, nemzetünk és a köz javára, hazánk dicsőre és a Te dicsőségedre.

Gondviselő oltalmadba ajánljuk dicső eleink drága vérével megszentelt hazánkat, esedezve kérvén, hogy annyi vész s vihar után tartsd átölelve atyái karjaiddal ez ősi örökségünk határait és sértetlenül örizzed meg nekünk és ivadékainknak időtlen időkig.

Irgalmasságod szerinti szánd meg és védelmezd meg, Istenünk, keményen megostorozott magyar nemzetünket, ezt a siralom sötét völgyéből vigasztalásért és erőért Hozzád kiáltó választott népedet. Ments meg minket nyomorúságunkból, hogy hálaadással áldozunk csodadolgaidért és örvendéssel magasztaljuk hatalmadat hűséges oltalmadért nemzetségről nemzetségre.

Szívből könyörgünk intézményeink fennmaradásáért, gyarapodásáért. Imádkozunk nemzetünk Kormányzójának életéért, boldogságáért. Esedezünk minden rendű hatóságaink bölcs és áldásos működésének elősegeléséért, a közbékesség, megelégedés állandóságáért és szent Lelked igazságra, tökéletesedésre és örök életre vezérlő kegyelméért.

Istenünk, Atyánk! Mi rendületlen hittel, állhatatos reménységgel és hűséges szeretettel egészen Reád bizzuk, Néked szenteljük s gondjaidba ajánljuk mimagunkat, lelkünk, testünk és minden tehetségünk. Legyen azért és maradjon mindnyájunkkal a Te vigasztaló, tanító, vezérlő és győzedelmeskedő szent Lelked, ez életben és az örökkévalóságban, kegyelmedből a mi Urunk Jézus Krisztus váltásáért. Amen.

Uri imádság.

Hallgasd meg könyörgésünket, oltalmazz, segíts és gyámolíts minket, mindenható Istenünk, kegyelmes Atyánk! Cselekedjél velünk szíved szerint és teljesítsd minden jó szándékunkat, hogy örvendézhessünk a Te szabadításodban és csodadolgaidban s szent nevedben győzedelmi zászlót lobogtassunk, hálaadással hirdetvén hatalmadat, bölcseségedet, szeretetedet, most és mindörökké! Amen.

1924 október 11.

Dr. Erdős József.

Közelet

Dr. Baltazár Dezső

püspökünk folyó hó 14-én elindult Debrecenből második amerikai útjára. Az indulás előtt, vasárnap délután a kollégium kistanácsterné-

ben Dr. Dóczi Imre ekesszóló ajka a Kálvinista Templomegyesületnek, püspökünk „e legsajátabb alkotása” nevében búcsúzott tőle, amire püspökünk a szívek mélyéig ható gyönyörű beszéddel válaszolt.

Hétfőn délelőtt több magánhelyen tett látogatás után délben a felsőbb leányiskolától köszönt el, ahol az intézet tanárainak és növendékeinek érzelmeit Köncz Aurélné igazgató tolmácsolta. Délután 4 órakor a presbiterium tartott ülést, amelyen Nagy József főgondnok adott kifejezést az egyház s benne a presbiterium öszinte tiszteletének és szeretetének, kérvén Dr. Baltazár Dezső püspökünkre és útítársára, Baja Mihály lelképásztorra Istennek gazdag áldását. Püspökünk atyái szeretettel válaszolt, intvén az áldozatos munkálkodásra és a szeretet ápolására. Este hat órakor a lelkésztestületben volt a búcsúvétel.

Kedden, 14-én délben, a személyvonattal indultak Budapestre, ahonnan délután 3 órakor indulnak a keleti expresssel Bécsen, Zürichen, Baselen keresztül Párisba, ahová 17-én délelőtt fél tízkor érkeznek. Párisból még aznap délután tovább utaznak Cherbourg kikötő városba, ahova este 11 órakor érkeznek. Cherbourgból 18-án délelőtt indul a Cunard Line gyorsjárátú nagy hajója, az Aquitania, amely körülbelül 6—8 nap alatt teszi meg az utat New-Yorkig.

Isten áldása kísérje minden lépésüket és örködjék felettök atyái gondviselése!

Francia vendégek.

Bruston Eduárd és Perrier Lajos montpellier-i francia theol. tanárok folyó hó 4-én este megérkeztek Debrecenbe. Az állomáson gróf Degenfeld József a konvent elnöke, dr. Révész Imre egyházkerületi főjegyző, Uray Sándor moderátor s a helybeli református egyház több vezető férfija fogadta őket, akikhez Molnár János tanító francia nyelven intézett üdvözlő beszédet. A beszédre Bruston professor válaszolt szíves szavakkal. A fogadtatás után a vendégek Révész Imre parókhijára mentek, ahol szálláson is voltak.

Vasárnap délelőtt a zsúfolásig megtelt Nagytemplomban Révész Imre olvasott bibliát és imádkozott buzgósággal, majd bemutatván és köszöntvén a francia vendégeket, Bruston professor 1. Kor. 12²⁶⁻²⁷ alapján mondott történelmi vonatkozásokban gazdag tanítást. Délután 4 órakor a keresztény ifjúsági egyesületben Perrier beszélt a francia ifjúság egyházas munkájáról. Este 6 órakor a Széchenyi-u. 4. sz. a. levő parókián, a férfi bibliakör ülésén Bruston Franciaország evangélizálásáról tartott előadást.

Hétfőn délelőtt megtekintették az egyház s főképen a Kollégium értékeit; másfél óráig tartózkodtak a könyvtárban, ahol sok minden becses mű és emlék ragadta meg figyelmüket. Délután fél hat órakor a lelkésztestület összejövételén Uray

Sándor moderátor üdvözölte őket szívből jövő szavakkal, amelyekre Bruston professor válaszolt s ismerette a francia reformáció hatását a múltban és a jelenben. Beszédének végén nyomatékkal hangoztatta, hogy ők, akik a kálvinizmus történelmi szellemétől eltértek, tőlünk, akik mind máig hívek maradtunk őseink és Kálvin tanításaihoz és az ebből fakadó erőhöz, a maguk részére erőgyarapodást varnak és kérnek. Ennek az erőnek a megőrzése az iskolák által lehetséges, amiért is többszörösen lelkünkre kötötte iskoláink fenntartását és virágztatását.

Kedden egész nap Hajdúbozsörményben voltak, ahol az egyház és főgimnázium nevezetességeinek megtekintése után, a minden tekintetben mintaszerű Kálvineumban gyönyörködtek.

Szerdán délelőtt 10 órakor az egyetem theol. fakultása fogadta őket ünnepélyes ülésen a díszteremben, ahol dr. Hankiss János egyetemi rk. tanár tolmácsolásával dr. Varga Zsigmond prodekan üdvözölte őket tartalmas beszéddel, amire Bruston professor válaszolt hasonlóképen s tartott ezután igen tanulságos előadást a sinai félszigeten történt legújabb ásatásokról. Délután a Széchenyi-utcai lelkészlakon a nők bibliakörén Perrier tanár beszélt a pogány miszsióról.

Csütörtökön délelőtt megtekintették a városi múzeumot, ahol a néprajzi gyűjtemény kötötte le figyelmüket. Ellátogattak a felsőbb leányiskolába. Délután megnézték a Diakonisszaképző-intézetet, míg este a MEKDSz. előtt tartott értékes előadást a francia diákszövetségről Perrier professor, aki 25 évvel ezelőtt maga is tagja volt annak.

Pénteken délelőtt kimentek a Pallagra a Gazdasági Akadémia megismerésére, ahonnan kedves tapasztalatokkal jöttek vissza, hogy délután 5 órakor a kollégium dísztermében a Templomegyesület keretében búcsút mondjanak Debrecennek. Itt a hugenották szenvedésteljes történetéről Perrier professor beszélt, az érzékeny búcsú szavait Bruston professor mondta. Magok után emlékezetünkben kedves emléket hagyva, szombaton (okt. 11-én) utaztak tőlünk Sárospatakra.

Egész debreceni időzésük folyamán dr. Révész Imre volt fáradhatatlan kalauzunk és tolmácsuk

Halottaink

Fekete Márton.

Fekete Márton, a békésbányai egyházmegye gondnoka azok közé a kivételes egyéniségek közé tartozott, akiknek az élete mindenkor tiszta, szép és harmónikus élet volt. Koporsóját elhalmozták szerető szívek földi virágokból font koszorúkkal. Ezek azonban elhervadnak, porrá lesznek. Temetése alkalmával mindnyájan úgy éreztük, hogy koporsóját sokkal ragyogóbban ékesítették azok a koszorúk, amelyeket a tisztelet, a szeretet s a kegyeletteljes emlékezés hervadhatatlan virágjaiból fontunk. Méltóságos úr volt. Egyik méltóságot a

másik után nyerte el, nemcsak világi, hanem egyházi téren is, de ő mindenkor azt érezte, hogy a legnagyobb méltóság az Isten gyermekeinek a méltósága. Tudott cserdében, nyugodtan dolgozni hiszen az egész élete ilyen munka volt; de ha kellett, a küzdelmekről sem riadt vissza és napfényben, vagy a közelet viharai között rendíthetetlenül, nyugodtan állott meg, mert tudta, hogy akik az Istenben bíznak azoknak erejük megújul. Szívével, lelkével hitt a praedestinációban. Amikor a vörösek túsznak elvitték, abban a társaságban ő volt egyike a legidősebbeknek. A társaság tagjai, az ő túsztársai, mind csodálkozva emlegették azt a nagy nyugalmat, amely gondolkodását, érzését és akaratát akkor is jellemezte. Méltósággal járta az életet és haldoklásában is az Isten aiyai arcába tekintett. Elmondhatjuk róla, nem mint üres frazist, hanem mint a valóság kifejezését, hogy élete gazdag és megáldott élet volt.

Fekete Márton 1849-ben született Szentesen. Gyermek éveiről keveset tudunk, első fellépése a közelet terén a vármegye szolgálatában történik, amikor 1874. évben árvaszéki ülnökké választják meg, majd három év múlva az általános tisztujtás alkalmával vármegyei főjegyzőnek. A felső fórumok bizalma legelőször 1881-ben fordul feléje, amikor a Tiszaszabályozó Társulat kormánybiztosa lett. 1886-ban lemond főjegyzői állásáról és a Körös-Tisza-Marosi Ármentető és Belvízszabályozó Társulat főgazgatójává választják meg. Tíz éven át szolgálta a vármegyét és ez a munkája élete legkedvesesebb és legnagyobb becsü emlékei közé tartozott. A főgazgatói állást 1910 június haváig viselte; amikor nyugdíjba vonult, a Társulattól azért el nem szakadt, mert még abban az évben a Társulat alelnökévé. 1920-ban pedig elnökévé választják meg. Majd 1910-ben munkapárti programmal Szentes város küldi a parlamentbe, ahol nyolc évig képviseli a várost. Királyi kitüntetésben is van része. 1895-ben kir. tanácsosi címet kap, 1901-ben a III. oszt. vaskoronarenddel, 1911-ben az udvari tanácsosi cím adományozásával tüntetik ki. Minden társadalmi mozgalomban ott van, ahol embertestvérei javára dolgozhat. Ez a magyarázata annak, hogy címeit és viselt állásait nehéz volna itt mind felsorolni. A békésbányai egyházmegye 1884. évben választja meg aljegyzőjévé, mint a szentesi egyház presbiterét. Négy évtizeden keresztül állott az egyházmegye szolgálatában, amely az 1904. évben gondnoki méltóságra emeli. Amikor elfoglalja állását, hivatali esküjének letétele után megtartott székfoglaló beszéde nem csak gondolatokban gazdag, hanem bemutatja a férfiút is, aki a felelősség súlyát hordozza, hogy minden munkának Isten dicsőségére kell szolgálnia. Érezi, hogy az egyházkormányzat és igazságszolgáltatás tekintetében, mint egyházmegyei gondnoknak, elsőrendű kötelessége az egyházi törvények pontos, tárgyilagos és szigorú végrehajtása felett örködni. De már tejesen át van hatva annak tudatától, mégis úgy véli, hogy a törvények végrehajtásánál egyházi ügyekben a méltányosságnak

is tért kell engedni, mert a törvények rideg alkalmazása nagy igazságtalanságot szülhet. Szigor egyfelől, de méltányosság másfelől, ennek a kettőnek harmóniában kell állani egymással. Az iskolák tekintetében az volt a felfogása, hogy iskoláink egyházainkkal évszázadok óta egy testet képeznek, ezért minden törekvésnek arra kell irányulnia, hogy az iskoláknak egyházunkkal való egysége sehol meg ne bontassék, hanem az egyháznak e veteményes kertjei a vallásos nevelésnek és az erős kálvinista szellemnek hathatós tényezői legyenek. Felragyog előtte az a dicsőséges gondolat, hogy minden egyes délvidéki egyház egy-egy végvára legyen a magyarságnak és egy-egy oszlopa a magyar nemzeti állam épületének; hogy az egyházmegye a déli vidékeken igen fontos nemzeti misszió betöltésére is van hivatva. Nagy értékű gondolatai az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtásának kérdéséről mind ott vannak programbeszédében, melyet az egyházmegye színe előtt tartott. Nyolc év után egyhangúlag megválasztják újból az egyházmegye gondnokává és székfoglaló beszédében méltán hivatkozik arra, hogy programjának minden pontjához hű maradni igyekezett. Az egyházmegye kormányzásából kivette osztályrészét. Ismét előhozza az 1848. évi XX. t.-c. végrehajtása ügyét. Boldogan emlékezik meg arról, hogy az országos lelkészi nyugdíj-intézet megalakult és 1914. évtől kezdve már életbe fog lépni. Ebben az örömben is fájdalmat érez, mert a nyugdíj-intézet nem gondoskodik eléggé a lelkész-özvegyek ellátásáról; ugyanakkor szól a lelkészi kar anyagi helyzetének javításáról, és a tanítók fizetésének a rendezéséről.

Az utóbbi évek egyházmegyei gyűlésein többször nem jelenhetett meg betegsége miatt, akik azonban látták őt az 1923 tavaszán tartott gyűlésen, azok méltán csudálkozhattak azon, hogy bár hanyatló erővel, de mégis milyen lelki frissességgel vezette a tanácskozásokat. Bár tagja volt az egyetemes konventnek és a zsinatnak is, de e magas méltóságai mellett, mint a szentesi református egyház presbitere is tudott csekélyebb dolgok iránt érdeklődni s megfontolt, nyugodt és bölcs szavaival a legnagyobb viharokat is lecsendesítette.

Közel egy hónapi szenvedés után szeptember 24-én költözött el az élők sorából, mélységes gyászba borítván családját és mindazokat, akik őt igaz szívvel szerették. Nagy igazság van abban a mondasban, hogy az Isten szeretete megnyilatkozik egy-egy nemzethez, amikor nagy férfiakat és kiváló vezetőket küld a számukra. Fekete Márton koporsója mellett méltán hálát mondhattunk mindazokért az áldásokért, amelyek az ő szívéen keresztül sugároztak a közéletbe. És méltán fohászokodhattunk, hogy e nehéz időkben adjon az Isten kegyelme nemzetünknek és egyházunknak olyan férfiakat, akik vezetésre hivatván el. életük úgy szolgáljon az Isten dicsőségére, mint amiképpen a Fekete Mártoné szolgált.

Temetése szeptember 26-án volt a szentesi református nagytemplomból, ahol Harsányi Pál esperes mondott gyászbeszédet, amely könnyekig

meghatotta az egybesereglett nagy gyülekezetet. Az egyházmegye lelkészei is tekintélyes számmal jelentek meg a temetésen. Akik azonban ismerték, tisztelték és szerették Fekete Márton nagy egyéniségét, azok nemcsak a temetés napján emlékeztek meg az ő nagy halottjukról, hanem meg fognak róla emlékezni mindenkor kegyelettel és hálás emlékezéssel, mert az igaznak emléke áldott.

Ritoókh István ny. rektortanító, a tanító-ságnak kiváló vezérférfia, a pocsaji, majd kabai gyülekezeteknek közkedveltségben álló rektora, nyolcvan éves korában Debrecenben elhunyt. Halálát özvegye, két fia, egy leánya, unokái és dédunokái siratják.

Dékán Sámuel tanártársunk felesége hosszas betegség után jobblétre szenderült. Odaadó, hű hitves, áldottlelkű családanya volt.

Legyen áldott emlékezetük!

Különfelek

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokot a politikai tudományok tiszteletbeli doktorává szombaton, október 18-án délelőtt 11 órakor avatja a tudományegyetem, a kollégium dísztermében tartandó ünnepélyes nyilvános tanácsülés keretében. Az avató ünnepet dr. Papp Károly egyetemi rektor nyitja meg, az avató beszédet pedig dr. Kun József, a jog- és államtudományi kar dékánja mondja. Az ünnepélyes ülés elején és végén pedig a kollégiumi Kántus énekel. Az ünnepélyes ülésre úgy helyből, mint vidékről számosan készülnek megjelenni a gróf tisztelői. Az avatás napján este vacsora lesz a honoris causa doktorra avatott gróf tiszteletére a Bika egyik termében, melyen az egyetem tanárain kívül más előkelőségek is részt vesznek.

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem ünnepélyes megnyitása folyó hó 11-én délelőtt 10 órakor volt a Nagytemplomban s a kollégiumi díszteremben. A Nagytemplomban Dr. Erdős József egyetemi tanár imádkozott mélységes áhitattal és buzgósággal. Imádságát Lapunk vezető helyén közöljük. A díszteremben Dr. Orsós Ferenc prorektor tartotta meg eszméltető beszámolóját, majd Dr. Pap Károly ez évi rektor magnificus olvasta fel tartalmazó székfoglaló értekezését a külföldi és magyar irodalom kapcsolatairól. Ezt követően Dr. Varga Zsigmond hittudományi prodékán emlékezett meg Tisza Istvánról, általános és nagy hatást váltván ki a hallgatóságból. A tanévet Dr. Szabó Jenő bölcsészeti dékán nyitotta meg az ifjúságot buzdító beszéddel. Úgy a templomban, mint a díszteremben Szigethy Gyula kántus prézes vezetésével szépen énekelt a kollégiumi kántus.

Lelkészbizottság közfelkiáltással. A debreceni gyülekezet folyó hó 12-én vasárnap reggel nyolc órakor alkalmi istentisztelet után, melyen a szolgálatot Molnár Ferenc lekipásztor végezte, mintegy ezer választó közfelkiáltással Kolozsváry

Kiss Lászlót választotta meg lelkipásztornak. A ritka szép módon megválasztott lelkészben megvannak mindazok a külső és belső kellékek, amiket a lelkipásztortól megkívánunk: adja a jó Isten, hogy eme kiváló kvalitásait anyaszentegyházunk javára s a mennyek országa dicsőségére használja fel. Ad multos annos!

Az idők örvendetes jele. Egy negyedórával a debreceni lelkészválasztás után érdeklődött a kollégium kapujában egy becsületes magyar, hogy hol kell szavazni? S amikor megtudja, hogy nem került szavazásra a sor, mert közfelkiáltással választottak, kitör belőle az érzés: „Na, hál' Istennek!” Hála Istennek, hogy ilyen emberek is vannak már, akik hálát adnak az Úrnak a békességért, egyetértésért, azért, hogy nem kell szavazniok.

Theol. díszdoktori oklevéllel tüntette ki a montpellier-i theol. facultas Dr. Pruzsinszky Pált, a budapesti theol. akadémia tudós professzorát. A diplomát Bruston Eduárd és Perrier Lajos professzorok adták át. Szívvel gratulálunk!

Árpádkori falu templomának romjaira találtak a debreceni Kamaráshalom kiásása alkalmából a múlt héten. Az ásatás munkáját Zoltai Lajos muzeumi igazgató útmutatásával a református főgimnázium cserkészcsapata végezte Debreczeni Ferenc parancsnoksága mellett.

A hittanhallgatók és a 4. és 5. éves tanítóképzőintézeti növendékek közös értekezletet tartottak Debrecenben folyó hó 14. napján este, amikor is közénél után Dr. Erdős Károly megnyitotta az összejövetelt, majd Dr. Veress István alapos és széleskörű előadásban ismertette a lelkész és tanító együttműködésének szükséges és áldásos voltát. Veress Imre tanítóképzőintézeti növendék szép zongorajátéka után több életrevaló indítvány hangzott el a leendő lelkészek és tanítók között való jó viszony kimélyítésére, amely indítványok megvalósítására rövidesen sor kerül. Legyen gyümölcsöző és áldásos ez az akció.

Kazinczy Ferenc szülőházát Érsemjénben báró Schell Ferenc tulajdonos amiatt való bosszankodásában, hogy az oláh földosztás következtében tervbe vették annak lefoglalását, földig leromboltatta. Egy emlékünkel kevesebbünk van ott, ahol minden lépésnyire a múlt emlékeinek sorát kellene látnunk.

A Tiszavidéki Polgáriskolai Tanári Kör okt. 11-én Debrecenben tartotta újjászervező közgyűlését. A kör elnökévé H. Fekete Péter hajduböszörményi református polg. leányiskolai igazgató, titkárává vitéz Csányi Adorján és ellenőrévé Májerszky Klára debreceni tanárok választották meg.

Kerosztyén Család Képes Naptára címmel református népünk számára változatos, gazdag tartalmu, gyönyörködtető és építő naptár jelent meg Tahitótfaluban. E jelenleg legterjedelmesebb, egyben legolcsóbb naptár, amely bizomány útján való terjesztésre is igen alkalmas, melegen ajánljuk Olvasóinknak.

A tíz éve hadbavonult theologusok november 18. és 19. napján tíz éves találkozót rendeznek istentisztelettel, díszgyűléssel, Debrecenben nyugvó két bajtársuk sírjának megkoszorúzásával, emléktábla leleplezéssel és közös étkezéssel.

Felhívás a debreceni egyházmegyéhez tartozó egyházközségekhez. Az egyházmegyei búzaadó a visitatio idején, az özvegy lelkésznek segélyezésére felajánlott búzaadó ugyanakkor, az egyházkerületi búzaadó június 1-én esedékessé vált, valamennyi az első félévre. Felkérem a hátralékosokat, hogy haladéktalanul küldessék be a gondnok urakkal a sokra gyűlt hátralékokat. Egyébként a tartozásról külön kimutatás is küldetett szét. *Az egyházmegyei pénziári hivatal.*

Amerikában a független amerikai magyar református egyházak önálló egyházmegyévé egyesülnek.

Ingyen könyvet teljes naptárral, dús tartalmú olvasmányokkal ad a Magyarság című napilap minden előfizetőjének. A Magyarság „Évkönyve” minden tekintetben egyezni fog a napilap szellemével, frissességével, tartalmasságával. Az új előfizetők is megkapják az „Évkönyvet” a kiadóhivataltól Budapest, VII. Miksa-utca 8. I., amely kívánatra két héti ingyenes mutatványszámot küld.

A kiadóhivatal üzenetei.

T. Olvasóinkat a nagymérvű hátralékos előfizetési díj sürgős beküldésére kérjük.

Pályázati hirdetések díjainak kimutatása a 34-ik számtól a 39-ig bezárólag. *34. szám.* Bocskai-gimnázium 14,000 K. Balmazújvárosi magyar egyház 32,000 K. Tiszaszöllősi egyház 52,400 K. *35. szám.* Besztereci egyház 24,500 K. Kiskunhalasi egyház 38,100 K. Karcagi főgimnázium 14,300 K. *36. szám.* Magosligeti egyház 51,700 K. Berekböszörményi Háziiparfejlesztő Közkereseti Társaság 31,300 K. *37. szám.* Makói egyház 24,500 K. Dévaványai egyház 21,100 K. Hencidai egyház 34,700 K. Nyíregyházi egyház 14,300 K. Gávai egyház 14,300 K. Hajdúszoboszlói egyház 24,500 K. *38. szám.* Szegedi egyház 7,500 K. Kisújszállási egyház 24,500 K. Hajdúnánási egyház 17,700 K. *39. szám.* Berettyóújfalui egyház 14,300 K. Nemesborzovai egyház 38,100 K. Miskolci főgimnázium 10,900 K. Nyírtéti egyház 17,700 K. Hajdúböszörményi egyház 17,700 K. Kölesei egyház 21,100 K. Tisztelettel kérem a felsorolt hirdettető egyházakat, intézeteket, hogy a kimutatott tételeket méltóztassanak október 21-ig beküldeni a kiadóhivatalhoz. A postai kézbesítés díja (700 K) az összegbe be van számítva. A 34-ik számban közölt számlát néhány helyről még nem egyenlítették ki. Kérem az érdekelteket a tartozás sürgős befizetésére. Debrecen, 1924. évi október hó 8-án. *A kiadóhivatal.*

Szabó L. úr Kenderes. A lap innen rendszeresen postára volt adva. De egy idő óta minden szám azzal a feljegyzéssel jön vissza Kenderesről, hogy „Ismeretlen, vissza Debrecen”. Most a 3 utóbbi számot ismét postára adtuk. Méltóztassék utána nézni az ottani postán, hogy miért küldték vissza?

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
2904—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A Protestáns Országos Árvaegylet kérésének teszek eleget és pedig igaz örömmel akkor, amidőn úgy az Esperes úr, mint általa az egyházmegyéjébe kebelezett összes lelkészek és egyházak figyelmét reá irányítom arra az egyházunkra és hazánkra egyaránt áldásos és nemes munkára, melyet nevezett egylet évtizedeken keresztül végezett és Isten segédelmével tovább is folytatni szándékozik. — A munka végzéséhez szükséges anyagi erők összegyűjtésének egyik szerény eszköze a Protestáns Képes Naptár, melynek 50-ik, jubiláris évfolyama Lampérth Géza ismert író és költő szerkesztésében gazdag irodalmi és ismeretterjesztő tartalommal jelent meg.

A naptárt azzal ajánlom a gyülekezetek figyelmébe, hogy minden, az ajánlott naptárral kapcsolatos kérdésben a főbizományos Kókai Lajos cég (Budapest, IV. Kamermayer Károly-u. 3.) ad szíves felvilágosítást a hozzá forduló érdeklődőknek.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1924 október 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

2788—1924. sz. **Körlevél**

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter urnak f. évi szeptember hó 10-én 72,514. szám alatt kelt s az önálló hitoktatói állásokra vonatkozó leiratát tudomásulvétel és az egyházakkal leendő közlés végett alább közlöm.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1924. évi szeptember hó 25.

Révész Imre
püspök-h.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.
72,514—1924. V. ü. o. szám.

Valamennyi Főtiszt. Egyházi Főhatóságnak.

Az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924. évi IV. t.-c. alapján összeállítandó állami költségvetés tervezetének tárgyalása alkalmával sorra került a hitoktatók állami díjazásának az 5222—1923. eln. számú rendelettel szabályozott kérdése is. Az állam, jelen anyagi helyzetének keretei közt, nagy áldozatkészséggel karolta föl ezt a kérdést és messzemenő anyagi támogatásban részesítette a hitoktatókat, különösen pedig az önálló hitoktatókat. Az utóbbiak közül az 1923—24. tanév végéig a közép- és vegyes fokú s jellegű

iskolákban működők száma 314-re, a tisztán állami polgári iskolákban működőké 8-ra, a tisztán állami elemi iskolákban működőké 94-re, vagyis az összeseké 416-ra emelkedett, ugyanakkor, amikor a magyar állam pénzügyi okokból a maga tisztviselői és egyéb alkalmazottai közül tizezreket volt kénytelen elbocsátani.

Erre a körülményre való tekintettel a pénzügyi viszonyok következtében azon kikerülhetetlen elvi álláspontra kellett helyezkednem, hogy legalább is az államilag díjazott állások számának szaporítása a jövőre nézve kizárassék. Ehhez képest tehát az államilag díjazható önálló hitoktatók létszáma nem szaporítható s ezért arra kérem a Főtiszteletű Egyházi Főhatóságot, hogy a hatósága területén levő iskolákhoz folyó évi szeptember hó 1-től kezdődő működésre új önálló hitoktatót kirendelni ne méltóztassék, mert a kifejezeteknél fogva sajnálatomra nem lehetek abban a helyzetben, hogy a díjazásról fedezet hiányában gondoskodjam.

Amennyiben pedig a jelenleg állami javadalmazást élvező önálló hitoktatók közül valamelyik ezen állásától megválna, helyébe csak abban az esetben rendelhető ki önálló hitoktató, ha a saját vallásabeli tanulók száma és a heti órák száma az 5222—1923. számú rendeletben előírt mérvnek teljesen megfelel; az időközben ezen tanulólétszám alá csökkent létszám mellé a régi helyébe kirendelt új önálló hitoktatót ilyenül elfogadni, illetve államilag díjazni nem lesz módomban s ebben az esetben az illető önálló hitoktatói állomás megszűntnek lesz tekintendő. Az így megszűnt önálló hitoktatói állomás helyébe, az érvényes rendelkezésekben előírt feltételek mellett, csak más helységben, vagy iskolákban és csak ugyanolyan valásu hitoktató részére szerezhető új állomás. Ha pedig valamelyik önálló hitoktató eddigi állomáshelyéről új állomásra helyeztetik át, állami díjazását az 5222—1923. eln. számú rendeletben előírt feltételek fennforgása esetén megtarthatja és annak új állomáshelyére való átutalványozását kérelmezheti, de ily esetben az elhagyott állomáshelyre új önálló hitoktató a kellő tanulólétszám és heti óraszám mellett is csak akkor alkalmazható, ha ezzel az önálló hitoktatók létszáma nem emelkedik.

Kérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, hogy jelen köriratomat a hatósága alá tartozó alantasabb egyházi hatóságokkal, egyházakkal, illetve ezek vezetőségével közölni méltóztassék.

Mint hogy pedig több oldalról panasz merült föl, hogy az önálló hitoktatókat egyes lelkészek a szorgalmi időben lelkészi teendők végzésével bízzák meg s így tanóráik lelkiismeretes megtartásában megakadályozzák: tisztelettel kérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, méltóztassék a lelkészeket e szokás mellőzésére nyomatékosan figyelmeztetni, nehogy kénytelen legyek a köteleessége pontos teljesítésétől elvont önálló hitoktató állami díjazását megszüntetni.

Budapest, 1924. évi szeptember hó 10-én.

Klebsberg.

Pályázat

a hajdutetetleni református egyháznál egy helyettes férfi tanítói állásra.

Javadalom: 1. Vallás- és közokt. miniszterium által megállapítandó helyettes tanítói államsegély és egyházközségi hozzájárulás. 2. Lakbér címén 2 q búza. 3. Egyházejegyzőségért 50 kg búza.

Kötelesség: Az iskolaszék által reá bízandó osztályok, jelenleg I—II-ik vegyes osztály egyházkerületi tanterv szerinti vezetése, lelkész és kántor helyettesítése. Orgonázásban jártasok előnyben. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő a hirdetmény megjelenésétől számított 8 nap.

Hajdutetetlen, 1924 okt. 13-án.

Baróthy Béla
isk.-széki elnök.

Pályázat.

Az öcsödi református egyház pályázatot hirdet a gödénylaposi tanyai vegyesiskola rendes férfi tanítói állomására. *Fizetés az egyháztól* a VKM. 73.000. sz. rendeletével megállapított ezidőszert havonként 680.000 korona. Modern, szép lakás és tanterem, a szükséges melléképületekkel, 1200 □-öl föld használatával. *Az államtól* törvényes fizetés kiegészítés. *Kötelesség:* az I—VI. osztályu vegyesiskola növendékeinek a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerinti tanítása, ismételőiskola vezetése, melyért a község külön mérsékelt díjazást ad. Az iskola a községtől 8 km.-re van. Nős, családos, B) listás és menekült tanítók előnyben részesülnek. Oklevél, keresztelő-levél, működési-, hatósági-, orvosi-, erkölcsi-bizonyítványokkal, a kommunizmus és oláh megszállás alatti magaviseletet igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvények október 28 ig lelkészi hivatalhoz küldendők. Állomás a megerősítés után azonnal elfoglalandó.

Öcsöd, 1924 október 13.

Református Lelkészi Hivatal.**Pályázat**

a hajdúböszörményi református népiskolánál megüresedett egy férfi — tanyai réti III-ik — tanítói és egy városi tanítónői állásra. Fizetés és lakbér törvényszerű. Kötelessége a reábízott osztály vagy osztályoknak az egyházkerületi tanterv szerint való oktatása, a tanyai tanítónak legalább havonként egy vasárnap az iskolában istentisztelet tartása, a tanítónőnek a tanítói énekkarban aktív résztvevése, mindkettőnek belmissziói munkában segédkezés. B) listások előnyben. Pályázati határidő október 30. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Hajdúböszörmény, 1924 október 14.

Iskolaszék.

Pályázat.

Az esztári református egyház pályázatot hirdet az orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom:

természetbeni jó lakás melléképületekkel, házi-kerülettel. Kézpénz: 102 korona. 14 kat. hold 1042 □-öl szántóföld egy tagban, melynek adóját az egyház fizeti. Egy es fél öl kemény tűzifa beszálítva. Kántorságért 11 métermázsa kétszeres búza, stóla. Legátustartásért 69 kg. kétszeres búza. Egy-ségszáma 34. Államsegély. — Kötelesség: Az iskolaszék által meghatározott osztályok és ismétlősök tanítása, orgonista-kántori szolgálat, kanonikus órákon és le kész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Pályázati kérvények oklevéllel, születési, szolgálati, kommun alatti magatartást igazoló bizonyítványokkal november 8. déli 12 óráig alólírott hivatalához nyujtandók be. Menekültek és „B“ listások hasonló minősítés esetén előnyben részesülnek. Próbaorgonázás és éneklés és választás november 9-én déli 11 óra után. Utiköltség nem térítetik meg. Állás választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Szűcs Béla,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A tiszafüredi református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet:

I. egy férfitanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben, vagy törvényes lakbér (most az utóbbi). 2. 4 kat. hold, 1383 □-öl szántóföld haszonélvezete. (Jelenleg havi egy mm. búzáért bérben van, s ezt a bérleti szerződést a megválasztott 1925 szept. 1-ig vállalni köteles). 3. Félöl puhafa és egyszáz kéve rözse. 4. Kézpénz az egyháztól és államsegély a VKM. megállapítása szerint. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok tantervszerű tanítása, az önálló orgonistakántor helyettesítése, — miért is a jól orgonázni tudás föltétlenül megkívántatik, — lelkésznek a belmissziói munkában való segédkezés. A választás miniszteri jóváhagyás után válik jogerőssé.

II. az önálló orgonista-kántori állásra. Javadalom: 1. Lakás természetben. 2. 41 q búza és 12 q rozs az egyház magtárából évnegyedes előleges részletekben. 3. Félöl puhafa és egyszáz kéve rözse. 4. Egyházkerület által megállapított stóla. (Átlag 120 temetés évenként). Kötelesség: az összes kántori teendők végzése, iskolai gyermek-, ifjúsági vegyes- és gyülekezeti férfikar vezetése, lelkésznek a belmissziói munkában segédkezés, kifejezetten pedig az ifjúsági egyesület vezetése. Megjegyzendő, hogy a megválasztottnak az áll. polgári fiú- és leányiskolával biró tizezer lelkes nagyközségben privát zeneórák adására bőséges alkalma és ideje van.

A szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények mindkét állásra 1924 november 3-ig adandók be a református lelkészi hivatalhoz. (Tiszafüred, Heves vm. p.-helyben). A orgonázásban való jártasság bemutatása végett a személyes megjelenés mindkét állásnál megkívántatik s a megválasztottnak az utiköltségét az egyház megtéríti.

Kelt Tiszafüreden, 1924 október 5.

Református Presbiterium.

Pályázat.

A kéki református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet az eltávozás folytán megüresedett óvónői állásra.

I. Fizetés:

- a) természetbeni lakás és kertjavadalom;
- b) készpénz: helyi javadalom az egyház pénztárából és fizeteskiegészítés az államtól, a Vk. miniszterium által megállapítandó arányban és összegben.

II. Kötelesség:

a kisdövényeket érintő törvényekben és felsőbb hatósági utasításokban előírt kötelesek hiánytalan és pontos teljesítése s mindenben azok rendelkezései szerint való eljárás. A gondozására és vezetésére bizott növendékeknek református keresztényen vallásos szellemben való nevelése és oktató foglalkozásokban való részesítése. Lelkésznek mindennemű kulturális és belmissziói munkában való segédkezés.

A kellőleg okmányolt pályázati kérvények: Református lelkészi hivatalnak Kék (u. p. Demecser, Szabolcs megye) küldendők, 1924 október 25-ig.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Az esetleg pályázni kívánók figyelmét felhívjuk, hogy itt — már 1924 szeptember 15. óta, közmegelegedésre működő — helyettes óvónő van, aki szintén reflektál az állásra.

Kék, 1924 október 6.

Presbiterium.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata

PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú modern gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekkvirít és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.**Villamos fűjtató berendezések készítése.**

Szívó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Egyházkerületi elemi iskolai tankönyvek,

papírok, írószerek, tollak, tinták, ceruzák, kréták, palatáblák, szivacsok és minden egyéb iskolai író- és rajzeszközök óriási választékban kaphatók.

Irkák közül különösen ajánljuk a kiváló finom papíron készült és nagyon olcsó

4 és 6 lapos „MÉLIUSZ” irkáinkat.

ZSOLTÁRKIADVÁNYAINK

iskolai alakja minden kötésben kapható.

Kiadásunkban most jelent meg a zsinat által kötelező használatra elrendelt Temetési énekek a magyar reformátusok használatára

a zsinat által megállapított szöveggel és dallamokkal.

Ára kemény papírkötésben K 6000.—, félvászonkötésben K 8000.—. Továbbá

Temetési énekek a magyar hívek, énekvezérek, iskolák és dalos egyesületek használatára

a zsinat által megállapított szövegekkel és dallamokkal, vegyeskarra (orgona, harmonium, zongora) és férfikarra. Ára kemény papírkötésben K 12,000.—, félvászonkötésben K 14,000.—.

Tankönyvekből és írószerekből az egyházaknak és iskoláknak 10% engedményt adunk.

„MÉLIUSZ” könyvkereskedés, Debrecen.

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántuli református egyházkerület könyvnyomda vállalata.